

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 30. maj 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 11/2022

Koalitionen står til at miste sit flertal i nye meningsmåling

Der er blevet foretaget to meningsmålinger af hhv. Gallup og spyr.fo, som begge viser, at koalitionen (Sambandsflokkurin, Fólkaflokkurin og Miðflokkurin) står til at miste sit flertal, såfremt der var valg i dag. Samme tendens ses i tidligere meningsmålinger (Indberetning 2/2022 og 14/2021).

Meningsmålingen, som Gallup har foretaget i perioden 10.-16. maj 2022 for VP.fo, viser, at Javnaðarflokkurin vil opnå 28,5 pct. af stemmerne, svarende til 10 mandater, mod 7 mandater ved lagtingsvalget i 2019. Sambandsflokkurin, Tjóðveldi, Miðflokkurin og Framsókn står alle til at beholde sine nuværende mandater, mens Sjálvstýri ikke opnår valg til Lagtinget. Den store taber er ifølge målingen Fólkaflokkurin, der vil miste 2 af partiets 8 mandater. Oppositionspartierne, eller Javnaðarflokkurin og Sambandsflokkurin, vil ud fra meningsmålingen have mandater nok til at kunne danne en flertalskoalition.

Meningsmålingen, som er foretaget af spyr.fo den 17. maj 2022, viser et lidt andet resultat, hvor bl.a. Sambandsflokkurin går tilbage med 2 mandater. Samlet går koalitionspartierne tilbage med 13 pct. enheder. Oppositionspartierne Tjóðveldi og Framsókn står til en fremgang på 1 mandat. Javnaðarflokkurin står til at opnå 10 mandater, og det vil således ifølge målingen være muligt for Javnaðarflokkurin og Tjóðveldi at danne en flertalskoalition, såfremt der var valg i dag.

Sanktioner mod Rusland kan kun ske inden for overtagne sagsområder

Udenrigsministeriet har oplyst til landsstyret, at Færøerne ikke på eget initiativ kan indføre sanktioner mod Rusland inden for finanssektoren, da sagsområdet ikke er overtaget. Færøerne kan således alene indføre sanktioner på overtagne sagsområder, hvilket ligeledes fremgår af de generelle bemærkninger til lagtingslovforslaget om indførelse af sanktioner.

Lovforslag om overtagelse af epidemiområdet sendt i høring

Landsstyret ønsker at overtage epidemiområdet, som i dag varetages af landslægen, og landsstyremand for sundhedsanliggender Kaj Leo Holm Johannesen har sendt et lovforslag i høring, hvoraf det fremgår, at landsstyret ønsker at overtage området pr. 1. maj 2023.

Javnaðarflokkurins landsmøde

På Javnaðarflokkurins landsmøde den 21. maj 2022 nævnte formand Aksel V. Johannesen bl.a., at partiet vil arbejde for, at skatten nedsættes hos de lavest lønnede, hvilket bl.a. kan finansieres ved højere ressourcerente i hhv. det pelagiske fiskerierhverv og lakseopdræts erhvervet. Dernæst appellerede formanden til, at arbejdsugen, som i dag er 40 timer, gøres kortere, uden at han dog ville sætte eksakt timetal på.

Stigende priser og spørgsmål om hjælp til de hårdest ramte

Den seneste opgørelse af forbrugerpristallet for 1. kvartal 2022 viser, at priserne er steget med 4,4 pct. i forhold til samme periode i 2021. Prisen på olie og gas er steget meget, og det samme gælder for fx mad og tøj. Den høje inflation kan påvirke økonomien, men Landsbanken vurderer, at Færøernes økonomi er stærk, og at de fleste færøske husstande kan klare dette. Der er dog familier og personer, der er hårdt ramt økonomisk, og bl.a. formanden for Det økonomiske Råd, Fróði Magnussen,

har anbefalet landsstyret at yde en målrettet tidsbegrænset hjælpeindsats til denne gruppe. Også flere oppositionspolitikere har efterlyst støtte til de hårdest ramte. Lagmanden har udtalt, at landsstyret vil vurdere, om der iværksættes en indsats, når Lagtinget samles igen efter sommerferien.

Landsstyret har lånt 1,1 mia. kr. til brug for tilbagebetaling af lån (refinansiering)

Landsstyret har, til brug for tilbagebetaling af et lån på 1,3 mia. kr., der forfalder til betaling den 2. juni 2022, optaget et nyt lån pålydende 1,1 mia. kr. De resterende 200 mio. kr. betales af landskassens likviditet. Landskassens samlede gæld falder dermed med 200 mio. kr. og landskassens nominelle bruttogæld udgør herefter 3.743 mio. kr. svarende til 18 pct. af BNP i 2021. Lånet er et obligationslån med en rente på 1,25 pct.

Fortsat stigning i befolkningstallet

Den 1. april 2022 var der 53.882 personer bosat på Færøerne, hvilket er en stigning i forhold til 2021 på 1,3 pct. Stigningen er mindre end den foregående periode, hvilket særligt skyldes, at fødselsoverskuddet er faldende. Tilflytningen er fortsat stor, og både tilflytning og fraflytning er nu på niveau med 2019, hvor omkring 150 personer flyttede til Færøerne om måneden, og omkring 110 personer fraflyttede. Ved udgangen af 2021 boede der ca. 2.500 personer på Færøerne, som ikke havde dansk statsborgerskab, hvoraf 1.051 kom fra andre lande i Europa.

Levealderen på Færøerne ligger blandt verdens højeste

Levealderen på Færøerne ligger blandt verdens højeste. Ifølge en opgørelse for 2020/21 er levealderen for kvinder og mænd hhv. 85,7 år og 81,4 år. I forhold til for 35 år siden er levealderen for kvinder og mænd steget med hhv. 6,9 år og 9,5 år.

Flere lønmodtagere og fortsat lav arbejdsløshed

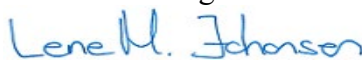
Der var knap 27.800 lønmodtagere i april 2022, hvilket er en stigning på 1,8 pct. i forhold til samme måned i 2021. Det er særlig i de private tjenesteerhverv, at der er sket en markant vækst i antal lønmodtagere, og her er det især hotel- og restauranterhvervet, som har oplevet en stor stigning på 16,8 pct. Også lønmodtagere i offentlige tjenester er i vækst, mens antallet af lønmodtagere i byggeriet og dele af den primære sektor er faldet en anelse eller er på samme niveau som i 2021. En del pensionister er fortsat lønmodtagerne. I januar 2020 blev det muligt at udsætte sin folkepension, hvilket knap 200 personer har valgt. Det betyder, at landskassen i 2020 og 2021 sparede henholdsvis 90 mio. kr. og 100 mio. kr. til folkepension. Ledigheden er også lav. I februar 2022 udgjorde arbejdsløshedsprocenten 1,0, svarende til 301 fuldtidsarbejdsløse. Det er et fald i forhold til februar 2021, hvor arbejdsløshedsprocenten var 1,6.

Bakkafrost

Regin Jacobsen, direktør i Bakkafrost, har oplyst, at virksomheden har sat som mål at eksportere 100.000 tons laks i 2026, sammenlignet med 70.000 tons på nuværende tidspunkt. For at nå dette mål har virksomheden igangsat anlæg af to nye avlscenter til lakseyngel på Færøerne. Prisen for laks har været stigende de seneste måneder, og regnskabet for første kvartal viste et overskud på 405 mio. kr. efter skat, sammenlignet med 408 mio. kr. første kvartal 2021.

Aktørerne inden for laksopdræt anvender mange ressourcer på at bekæmpe lakslus, som forsat er en stor udfordring. På en konference, som blev afholdt i maj måned på Færøerne, påpegede Anne Sandvik, forsker ved Havforskningsinstituttet i Norge, at denne udfordring vil stige i takt med, at temperaturen i havene stiger, hvilket medfører bedre levevilkår for lusene.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen